

Izhaja vsak četrtek
in velja s poštnino vred
in v Mariboru s pošilja-
njem na dom
za celo leto 3 gld. — kr.
„ pol leta 1 „ 60 „
„ četrt leta — „ 30 „
Naročnina se pošilja
opravištvu v škofijsk.
poslopju (Bischofshof.)
Deležniki tisk. društva
dobivajo list brez po-
sobne naročnine.

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v poduk.

Posamesne liste
prodaja knjigar Novak
na velikem trgu
po 5 kr. — Rokopisi
se ne vračajo, nepla-
čani listi se ne spre-
jemajo. —

Za oznanila se pla-
čuje od navadne vrsti-
ce, če se natisne en-
krat 8 kr., dvakrat 12
kr., trikrat 16 kr.

P. n. naročnike, ki so nas prosili potrpljenja, prosimo zdaj mi, da nam zaostalo naročnino kmalu pošljejo, sicer se njim list ustavi.

Opravištvu.

Kako nemški poslanci v Gradcu delajo z Slovenci!

Osem naših poslancev zastopa 456.000 Slovencev, ki nosimo več kakor dobro tretjino vseh deželnih stroškov na Štajerskem. Misliti je tedaj bilo, da bode eden ali drug izmed naših poslancev tudi izvoljen v najvažniši odbor, namreč v finančni odbor, kder se pretresuje in preiskuje proračun deželnih stroškov za l. 1879, preden se o njem sklepa v zbornici. Toda nemška večina poslancev je tukaj Slovence popolnem prezrla in izvolila same Nemce v finančni odbor. Ta odbor je zbrisal 1000 fl. podpore, kateri znesek je štajerska kmetijska družba dobivala za slovensko izdavanje nemškega družbinega lista „Landbote“, med tem pa je za nemški list „Landbote“ 2000 fl. podpore pustil; z 1. januarjem zgubi tedaj kmetijska družba svoj slovenski list: „Štajerski gospodar“ in izdaja samo nemški list „Landbote“ z podporo 2000 fl. iz deželne blagajnice, v katero Slovenci dobro tretjino doplačujemo. Po pravici se tukaj Slovenci prašamo, zakaj se proti nam tako neprijazno in celo krivično postopa? Ali je štajerska kmetijska družba osnovana samo za Nemce? Dobro, tedaj pa naj Nemci sami skrbijo za njo! Ovače je celo krivično, če se njej po 19.000 fl. podpore iz deželne blagajnice daje, kamor tudi Slovenci svoje deželne doklade vplačujemo, posebi pa bi ne bilo več prav, če bi se njej 2000 fl. dovolilo za nemški „Landbote“. Kdo zamore opravičiti, da bi ubogi in malo porajtani Slovenci bogatim in štimanim Nemcem kmetijski list plačevali? Toda recimo: kmetijska družba je hasnovita in potrebna naprava za celo Štajersko, za nemškega in slovenskega kmeta. Dobro, tedaj pa vprašamo, ali njej za slovenske prebivalce slovenskega lista treba ni? Tega ne more noben pameten človek

poresniti. Kajti ko bi se potreba takega lista ne čutila, potem res ni razvidno, kako in zakaj so celó nemški poslanci 2. okt. 1866 in 28. okt. 1869 kmetijski družbi naložili izdajati slovensko prestavo nemškega „Landbote“ in v ta namen odločili 1000 fl. podpore! Potrebe slovenskega lista za slovenske kmete ne more nihče tajiti. Nemška društva n. pr. „Graška vzajemna zavarovalnica“ itd. objavljajo v „Slov. Gospodarju“ svoja poročila, naznanila, priporočbe, ker nimajo lastnega slovenskega lista. In tako se godi vsakemu Nemcu, se je in bo zopet godilo tudi štajerske kmetijske družbi, če bo hotela pri slovenskih kmetih kaj opraviti, pri katerih ima svojih 15 podružnic. Nemški poslanci se izgovarjajo rekoč: „Landbote“ dajemo predstavljati na slovenski jezik in tiskamo po 300 iztisov, kar stane celih 1050 fl. Ali malo- kdo za nje mara, štejemo samo 37 naročnikov, med temi 19 kmetov; dopošljamo ga 191 šolam, ali 178 dotičnih učiteljev prosi, naj jim še doda- jamo nemški izvirnik „Landbote“, kar je očiten dokaz, da slovenskega lista kmetijski družbi treba ni.“ Tako modrujejo Nemci, a Slovenci jim odgo- varjamo, da previsoko skačejo in preveč modru- jejo. Gori omenjene številke še nikakor niso do- kaz, da štajerska kmetijska družba ne potrebuje slovenskega glasila, pač pa dokazujejo nekaj druga, to pa jako močno in očividno! Ove številke do- kazujejo: prvič, da je slovenska prestava tako strahovito slaba, da se nje slovenski kmet boji in nje brati neče, drugič, da je izvirnik, namreč nemški „Landbote“, neizmerno revno, površno ure- dovan in pogosto tako pisan, da priprosti kmet ničesar ne razumi, ker ne pozna strašno učenih izrazov, z katerimi urednik, g. profesor Wilhelm, v listu pometa! Zato pa „Landbote“ nihče rad ne bere in uže marsikateri Nemec se je jezil nad listom. da mu je na primer tržno ceno prinesel, kakor je bila pred četr teta, ali jo izpusti, da je lestvica za tržno ceno bila podobna čeljusti šrbljave stare babe. Ko bi se list udom kme- tijske družbe ne vsiloval, po prstih bi lahko pre- šteli njegove naročnike! Slabo, površno, nepraktično

uredovanje in še slabejša slovenska prestava je kriva, da ljudje tako malo marajo za glasilo kmetijske družbe. Tukaj je treba premembe! Zato pa rečemo: ako še štajerski poslanci priznavajo, da je kmetijska družba ne samo za Nemce, ampak tudi za Slovence, sploh za celo Štajersko, osnovana, in ako še mislijo, da je ovo družbo treba iz deželne blagajnice z 15.000—19.000 fl. na leto podpirati, tedaj je edino pravično, da se nemškemu in slovenskemu glasilu družbe podpora 3000 fl. še dalje pusti s tem, da se uredovanje poboljša, ali pa, če to ne kaže, ker denarjev ni, obema ustavi. Tako velevala pravica. Vse drugo je ali nevednost ali pa dokaz stare zagrizene narodne mržnje in sovražnosti nemških poslancev do nas Slovencev, nov nagib, da resno preiščujemo in prevdarjamo, kako bi se štajerski Slovenci, se vé po postavni poti, zamogli znebiti ošabnega jerobstva nemških liberalnih poslancev v Gradcu!

Cerkvene zadeve.

Stavljenje Slomškovih spomenikov.

II. Največ skrbi je odboru delala podoba Slomškova. Prvo, česar se je bilo treba lotiti, bilo je napotiti g. Zajca v Ljubljani, da bi svojemu modelu za Slomškovo podobo dal večjo sličnost z portretom Slomškovim. Meseca sept. 1876 je odboru došel popravljeni model. Odborniki smo bili zadovoljni in smo v seji 30. sept. sklenoli izdelovanje Slomškove podobe izročiti g. Zajcu in sicer za 2000 fl. z temi pogoji: gosp. Zajc poskrbi sam za kamen in ga plača; kamen mora biti kararski marmor prve vrste — marmostatuario — podobo mora g. Zajc v Maribor postaviti brez nevarščine za odbor. Ako gosp. Zajc pomaga podobo postaviti v okvir, se mu bo to posebi plačalo; za kamen bomo g. Zajcu dali primerno predplačo, tudi za delo mu damo predplače po poročilih g. dr. Bleiweisa, ki se ima po tajniku odborovem poprositi za blagovoljno posredovanje med odborom in g. umetnikom. G. Zajc obljubi od časa, ko bo kamen dobil, potem v 6 mesecih podobo izdelati. Ta pogodba z g. Zajcem se je sklenola 30. sept. 1876. Mislili smo takrat, da bo zanaprej celo narodno podvzetje točno in hitro teklo k svojemu dovršetku. Ali temu ni bilo tako. Preminoli so 3 meseci, a g. Zajc ni začel delati, ker ni mogel kamna iz Laškega dobiti. Naposled smo iz pisma g. dr. Bleiweisa, ki je od odbora poprošen posredovanje rad prevzel, izvedeli 29. dec. 1876, da je g. Zajc v Pietrisanti blizu Masse in Carare na Italijanskem zazvedel za velik kamen čistega marmorja, ki bi se dal dobiti za kakih 700 fl. če bi se polovica takoj plačala, polovica pa po poštnem povzetju poravnala, kedar bi marmor došel v Ljubljano. Ali sedaj je važno prašanje čakalo ugodne rešitve: kdo pa je porok, da je isti dragi kamen

tudi dober; kaj pa, če bi se v Ljubljani pokazalo pri dohodn, da je spakljiv? V tej zadregi se je odboru še najbolj primeren zdel nasvet g. kanonika Glaserja v seji 3. januarja. Sklenilo se je torej v Italijansko poslati dolgo let na Štajerskem dobro poznatega cerkvenega umetnika g. Fantonita, da nam odbore marmor I. vrste in v imenu odbora sklene nakupno pogodbo tako, da bo ta imel poročila za dobroto kupljenega kamna. G. Fantoni je ponudbo potem prevzel, se nad Ljubljano, kder je od g. Zajca dobil natančno mero za potrebni kamen, peljal ter je v Pietrisanti pri podvzetnikih: Barsanti e Massei kupil kamen za 1200 lir (nella carta italiana) tako, da je 400 lir nadal, 800 lir pa obečal, da se platijo, kedar kamen dojde na železniško postajo v Ljubljano; 27. jan. je odbor nakupno pogodbo g. Fantonita sprejel in odobril. Ali sedaj so pa Italijani zapreke delali tako, da je kamen še le 10. aprila došel v Ljubljano. G. Bleiweis nam je 12. april poročal, da je kamen še le 10. aprila došel v Ljubljano. G. Bleiweis nam je 12. april poročal, da je kamen došel in da ga g. Zajc hvali. Tako so bile glavne težave premagane in g. Zajc je potem začel podobo ali kip izdelovati. Do izvršitve je potreboval bolj kakor leta dni. Kajti meseca aprila l. 1878 smo prvič zvedeli, da je dodelana in potem je še trebalo časa za glajenje in snaženje. Tako se je zgodilo, da jo je 13. junija 1878. v Ljubljani dal na železnico in jo potem 17. in 18. junija vložil na odločeno njej mesto v mariborski stolni cerkvi. Slovesno odkritje pa se je nastavilo na 24. den junija, na god sv. Janeza krstitelja, patrona stolne cerkve, kder stoji glavni spomenik prvega škofa Mariborskega. Ali samo razkritje z primerno cerkveno svečanostjo nam je bilo mogoče obhajati, občni zbor v čitalnici nam je mestni župan, g. Matija Reiser, prepovedal. Zoper prepoved so odborniki takoj podpisali pritožbo do namestnje v Gradcu. (Konec prihodnjič.)

Gospodarske stvari.

Sadje- in vinorejska šola v Mariboru pa kmetijska šola v Grotenhofu pri Gradcu.

Novošolstvo se pokazuje tako slabo in zavozljani, da ga še niti liberalni odborniki graškega deželnega zbora veseli biti ne morejo. V svojem poročilu do novih poslancev tožujejo o velikanskih stroških za male šole in se jezijo nad deželnim šolskim svetom, ki zaporedom dela šolskih stroškov brez ozira na deželni zbor. Realne gimnazije z dragimi „meščanskimi šolami“ vred obžalujejo, da so jih upeljali, tudi podkovačka šola v Gradcu in Grotenhofska gospodarska šola pri Gradcu jim ne ugaja. Edina, katero še hvalijo, je sadje- in vinorejska šola pri Mariboru; to hvalo in priznanje pa je res opravičeno in jeni ravnatelj, g. Goethe, je res zaslužil, da mu je deželni